ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 7 (802) ● Чацвер, 25 лютага 1971 г. Цана 2 кап. ● Год выдання XXIV

І ЎДЗЯЧНАСЦЬ, І ЛЮБОЎ ТАБЕ, РОДНАЯ АРМІЯ!

Штогод дзень 23 лютага ва універсітэце, як і ва ўсёй краіне, — вялікая ўрачыстасць. І сёлета напярэдадні знамянальнай даты на факультэтах адбыліся вечары, літаратурныя канферэнцыі, прысвечаныя нашай слаўнай Арміі, яе гарачым воінам.

У дзень свята вялікая група студэнтаў выехала ў госці да воінаў падшэфнай часці.

Універсітэцкая моладзь з вялікай цікавасцю гутарыла з выдатнікамі баявой і палітычнай падрыхтоўкі, якія расказалі пра салдацкія будні, пра вучобу і адпачынак, пра тое, як яны авалодваюць складаным ваенным майстэрствам.

Фізікі і гісторыкі сустрэліся з групай маладых афіцэраў, былых выпускнікоў БДУ, якія праходзяць службу ў радах Савецкай Арміі.

Каля 400 юнакоў і дзяўчат раніцай 23 лютага прыйшлі ў музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Тут яны сталі ўдзельнікамі вялікага святочнага мітынгу, слухалі непасрэдна каля экспазіцый поўныя гераізму і мужнасці расказы пра падзеі часоў Вялікай Айчыннай вайны, сустрэліся з праслаўленымі генераламі, Героямі Савецкага Саюза.

Вялікае ўражанне пакінулі прагледжаныя тут жа ў музеі кінастужкі хранікальных і ваенна-патрыятычных фільмаў.

☐ Напярэдадні свята Савецкай Арміі рэспубліканскі камітэт ветэранаў вайны ўзнагародзіў ваенную кафедру БДУ за актыўную работу па ваенна - патрыятычнаму выхаванню студэнтаў.

☐ З расказам аб нараджэнні Савецкіх Узброеных Сіл, іх слаўным і гераічным шляху перад замежнымі студэнтамі падрыхтоўчага факультэта выступіў выкладчык ваеннай кафедры, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны Сяргей Андрэевіч Сінякоў. Пасля сустрэчы яе ўдзельнікі прагледзелі дакументальны фільм «Старонкі бессмяроцця».

Напярэдадні Дня Савецкай Арміі супрацоўніку дэканата біяфака М. Ц. Жалезкіну ўручан нагрудны знак у гонар 25-годдзя перамогі над фашысцкай Германіяй і грамата Беларускага рэспубліканскага савета ветэранаў вайны за актыўную работу па выхаванню моладзі на баявых і рэвалюцыйных традыцыях.

НА ЗДЫМКУ: грамату ўручае старшыня савета ветэранаў БДУ А. В. Кірсанаў.

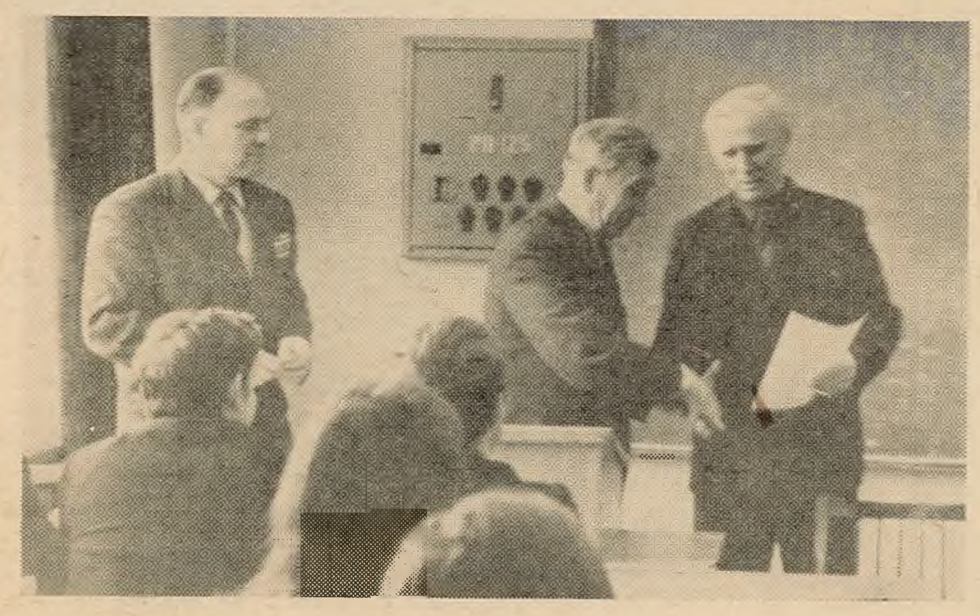

РЫХТУЮЧЫСЯ ДА ЮБІЛЕЮ

(З выступлення рэктара БДУ акадэміка А. Н. СЕЎЧАНКІ на сходзе актыву).

У 1970-71 навучальным годзе ва універсітэце налічваецца 88 кафедр, на якіх плённа працуюць 1.333 навукова-педагагічныя работнікі, З іх вучоныя званні і ступені маюць 510 чалавек, у тым ліку: прафесараў, дактароў навук — 90, дацэнтаў, кандыдатаў навук — 420. Рост колькасці выкладчыкаў суправаджаўся павышэннем іх кваліфікацыі. Мы маем права ганарыцца гэтым ростам, у выніку якога лік выкладчыкаў вышэйшай кваліфікацыі амаль патроіўся: за апошнія пяць год апублікавана звыш 200 манаграфій, звыш 150 падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў. Звыш 4 тысяч навуковых артыкулаў.

За прайшоўшае дзесяцігоддзе навукова-педагагічнымі работнікамі абаронена 46 доктарскіх і 283 кандыдацкія дысертацыі.

Універсітэт — актыўны ўдзельнік развіцця навукі ў рэспубліцы. Ён уключан у лік 25 вядучых навучальных устаноў краіны. Цяпер пры універсітэце працуе 3 праблемныя і 11 даследчых галіновых лабараторый, вылічальны цэнтр, батанічны сад.

Універсітэцкія вучоныя ўнеслі значны ўклад ў развіццё ўсіх галін ведаў. Толькі за апошнія пяць год вучоныя універсітэта падалі 85 заявак на вынаходніцтвы, 52 з іх атрымалі аўтарскія пасведчанні. Свае поспехі універсітэт дэманструе на ВДНГ СССР.

У 1970 годзе выканана 367 даследаванняў, у тым ліку 36 па народнагаспадарчых планах рэспублікі і Саюза. Адначасова шырока вядуцца работы на аснове гаспадарчых дагавораў з прадпрыемствамі. Аб'ём гаспадарчых работ (па даходах) узрос з 379 тысяч рублёў у 1966 годзе да 1.800 тысяч у 1970 годзе.

Штогод расце аб'ём капітальных укладанняў на будаўніцтва вучэбных карпусоў і студэнцкіх інтэрнатаў. Далейшае развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы прадугледжвае ў першую чаргу стварэнне аўдыторнага і лабараторнага фондаў, неабходных для навучальнага працэсу і навуковай работы, будаўніцтва вучэбных і навуковых баз, папаўненне універсітэта сучасным вучэбным і навуковым абсталяваннем, забеспячэнне калектыву неабходнымі культурна-бытавымі ўстановамі. Будаўніцтва будзе весціся некалькімі чэргамі і разлічана на 10—15 год. На базе вучэбна-вопытных гаспадарак возера Нарач і Шчомысліцы будзе пабудаван шасціпавярховы будынак біёлага-геаграфічнай станцыі (Нарач) і вучэбна-навуковага камбіната (Шчомысліца). У комплекс «Шчомысліца» ўвойдуць па генеральнаму плану вучэбны корпус, дзевяціпавярховыя будынкі інстытутаў прыкладной фізікі і матэматыкі, абсерваторыя, бібліятэка на 750 тысяч тамоў, сталовая на 200 месц, дзевяціпавярховы 108-кватэрны жылы дом, інтэрнат на 1.212 месц, дзіцячы сад-яслі, паліклініка, спартыўны комплекс.

Многа зроблена ва універсітэце для павышэння ўзроўню вучэбна-выхаваўчага працэсу.

Зімовая экзаменацыйная сесія 1970-71 навучальнага года прайшла арганізавана, абсалютная паспяховасць у цэлым па універсітэту складае 90,3 працэнта. Аднак яшчэ нізкая паспяховасць студэнтаў першых курсаў. Тлумачыцца гэта тым, што дэканаты, кафедры не выконваюць тых дыдактычных рэкамендацый, якія былі дадзены вучэбнай часткай аб асаблівасцях работы з першакурснікамі.

На бягучую і канчатковую паспяховасць адмоўна ўплывае слабая працоўная дысцыпліна студэнтаў. Усё яшчэ вялікая колькасць пропускаў заняткаў без уважлівых прычын.

Для ліквідавання гэтых недахопаў неабходна перш за ўсё на факультэтах і кафедрах павышаць узровень метадычнай работы, якая забяспечвае разумнае планаванне вучэбных заняткаў, дазіроўку часу на самастойную работу студэнтаў, рацыянальнае размеркаванне і выкарыстанне працы выкладчыкаў, г. зн. звяртаць максімальную ўвагу на удасканаленне навучальнага працэсу. У гэтым навучаль-

(Працяг на 2-й стар.).

СВЕДЧАЦЬ ВЫНІКІ СЕСІІ

Уся вучэбная, выхаваўчая і навуковая работа ў першым семестры праходзіла ва універсітэце ва ўмовах актыўнай падрыхтоўкі да XXIV з'езда КПСС. Правядзенне масава-палітычных мерапрыемстваў, прысвечаных дастойнай сустрэчы з'езда партыі, выклікала вялікі працоўны і творчы ўздым у калектывах студэнтаў, аспірантаў і навукова-педагагічных работнікаў і станоўча адбілася на выніках першага семестра.

У 1970-71 навучальным годзе ва універсітэце вучацца 16.940 студэнтаў. Гэта на 540 чалавек больш, чым у мінулым навучальным годзе. Павелічэнне кантынгенту студэнтаў ідзе за кошт пераважнага росту дзённай формы навучання.

Абсалютная паспяховасць у сярэднім па універсітэту павысілася ў прайшоўшым семестры да 90,3 працэнта супраць 89 у 1969-70 навучальным годзе. Колькасць студэнтаў, здаўшых экзамены на выдатна і добра, павялічылася адпаведна да 54,3 працэнта супраць 48,9.

Сярэдняя паспяховасць на прыродазнаўчых факультэтах — 88,4 працэнта, на гуманітарных — 93,9. Сярод прыродазнаўчых факультэтаў найбольш высокі працэнт паспяховасці на хімічным (90,6) і прыкладной матэматыкі (90,4), а сярод гуманітарных — на факультэце журналістыкі (98,4) і юрыдычным (95,2). Самая нізкая паспяховасць на матэматычным факультэце (81,1), а сярод гуманітарных — на філалагічным (90,7).

У параўнанні з мінулым годам панізілася паспяховасць на біялагічным, хімічным, фізічным і гістарычным факультэтах. Найбольш нізкая паспяховасць у студэнтаў I і II курсаў у асноўным фізічнага і матэматычнага факультэтаў. Гэта гаворыць аб тым, што калектывы некаторых кафедр і факультэтаў не здолелі забяспечыць выкананне пастановы савета універсітэта і рэктарата, не арганізавалі дапамогі першакурснікам па пераадоленню разрыву ў метадах навучання ў вышэйшай і сярэдняй школе, не змаглі навучыць іх арганізоўваць свой час і самастойна працаваць. Не была створана дакладна прадуманая сістэма кантролю за працай першакурснікаў, якая выключала б стыхійнасць і неарганізаванасць у іх самастойных вучэбных занятках.

На паспяховасць адмоўна ўплывае слабая працоўная дысцыпліна асобных студэнтаў. Ёсць выпадкі спазнення на заняткі, пропускі заняткаў без уважлівых прычын. Найбольшы лік пропускаў на філалагічным, біялагічным, фізічным і юрыдычным факультэтах.

Для ліквідацыі маючых месца недахопаў неабходна ў першую чаргу на ўсіх кафедрах і факультэтах павышаць узровень метадычнай работы.

У другім семестры дэканаты і кафедры павінны паставіць перад сабой задачу практычнага рашэння інтэнсіфікацыі навучальнага працэсу шляхам удасканалення спосабаў перадачы ведаў студэнтам, павышэння паспяховасці, бо гэта ў асноўным вызначае якасць падрыхтоўкі спецыялістаў.

Разам з гэтым неабходна больш прад'яўляць патрабавальнасці да студэнтаў, усяляк павышаць у іх пачуццё адказнасці за вучобу, за строгае падтрыманне дысцыпліны, за глыбокае авалоданне сваёй спецыяльнасцю.

Доўг усіх навукова-педагагічных работнікаў і студэнтаў—рыхтаваць дастойную сустрэчу XXIV з'езду КПСС і 50-годдзю універсітэта.

В. ДАЛГАРУКАЎ,
начальнік вучэбнага аддзела.

ВОБРАЗ НЯГАСНУЧАЙ СІЛЫ

— Нашы равеснікі—маладыя, яснавокія, жыццярадасныя — яны не бачылі вайны. Але колькі горычы, нянавісці ў іх галасах, калі гучыць: «Не быць вайне!». — Гэта словы аднаго з удзельнікаў літаратурнай канферэнцыі «Вобраз савецкага воіна ў мастацкай літаратуры», прысвечанай 53-й гадавіне Савецкай Арміі.

Канферэнцыя адбылася ва універсітэце напярэдадні гэтай слаўнай даты. З уступным словам да прысутных звярнуўся ўдзельнік грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, Герой Савецкага Саюза Аляксандр Васільевіч Кірсанаў:

— Дарагія таварышы, мы жывём у цудоўны час. Аб гераічным мінулым Бацькаўшчыны моладзь ведае з кніг... Але давайце падумаем, ці дастаткова ўвагі звяртаюць нашы пісьменнікі на асвятленне вялікага подзвігу савецкага салдата, самага сціплага і самага гуманнага воіна на зямлі...

Сапраўды, ці дастаткова мы ведаем аб мужным змаганні нашых бацькоў, якія вырагавалі свет ад чорнага фашызму! Ці ясна ўсведамляем непарыўную сувязь фронту і тылу, кіруючую ролю партыі ў барацьбе!

Пачынаецца шчырая размова двух пакаленняў (на канферэнцыі прысутнічалі былыя воіны, зараз відныя грамадскія дзеячы, навуковыя работнікі і тыя, каму зараз каля 20-ці — студэнты Беларускага дзяржаўнага універсітэта).

Студэнт філфака А. Соніч з абурэннем гаворыць аб звярынай прыродзе фашызму. Ідучы на нашу зямлю, гітлераўцы хацелі знішчыць нас, сцерці з твару зямлі савецкі народ і яго культурныя здабыткі. Сотні тысяч людзей загінулі ў крэматорыях і лагерах смерці.

— Мы памятаем і павінны памятаць, якой цаной дасталося нам наша шчасце,— гаворыць студэнт фізфака С. Чырвонін.

У першыя дні вайны гераічна загінуў зусім малады лётчык Мікалай Гастэла. Адважна пайшоў на таран Віктар Талаліхін. Закрыў грудзьмі варожы кулямёт Аляксандр Матросаў. Успамінаюцца імёны, подзвігі, даты... За ўсім гэтым — моцная воля савецкага салдата, які здолеў з'яднаць у сваім сэрцы такія процілеглыя пачуцці, як любоў і нянавісць. Ён ненавідзеў ворагаў і любіў Гётэ, Шылера, Баха, ненавідзеў вайну і любіў сваю светлую мару аб мірным будучым чалавецтва.

І зноў бярэ слова праслаўлены ветэран А. В. Кірсанаў. Ад імя свайго пакалення, ад імя тых, каму пашчаслівілася выжыць на франтах грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, ён дзякуе моладзі 70-х гадоў за светлую памяць аб подзвігу савецкага салдата.

Н. САЛУК.

РЫХТУЮЧЫСЯ ДА ЮБІЛЕЮ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

ным годзе дэканаты і кафедры павінны па-сапраўднаму здзейсніць даследаванне такіх навукова-метадычных праблем, як:

1. Даследаванне і праектаванне бюджэту часу студэнтаў як асновы планавання ўсяго вучэбна-выхаваўчага працэсу.
2. Распрацоўка навуковых прынцыпаў і метадаў пабудовы навучальнага працэсу ў часе.
3. Распрацоўка метадаў планавання аб'ёмаў пазааўдыторнай самастойнай работы студэнтаў.
4. Забеспячэнне навучальнага працэсу тэхнічнымі сродкамі, г. зн. практычна рашаць задачу інтэнсіфікацыі навучальнага працэсу праз удасканаленне спосабаў перадачы ведаў на аснове комплекснага выкарыстання тэхнічных сродкаў навучання.

Па-другое, з мэтай павышэння якасці падрыхтоўкі спецыялістаў, якія адпавядаюць сучасным патрабаванням, асноўную ўвагу дэканатаў, загадчыкаў кафедр і ўсіх выкладчыкаў варта сканцэнтраваць на ўдасканаленні вучэбных праграм, на пераглядзе зместу лекцый і спецкурсаў, на ўключэнні ў іх новых, даных, атрыманых у выніку навейшых даследаванняў і дасягненняў практыкі, на старанным адборы матэрыялаў для вывучэння. Трэба часцей абмяркоўваць лекцыі, арганізоўваць узаеманаведванне заняткаў, г. зн. усё рабіць для таго, каб узровень ведаў студэнтаў і іх паспяховасць непарыўна павышаліся.

Па-трэцяе, дэканатам, загадчыкам кафедр і ўсім выкладчыкам варта больш удзяляць увагі кантролю за бягучай паспяховасцю студэнтаў малодшых курсаў на аснове рэкамендацый, распрацаваных вучэбным аддзелам.

З мэтай павышэння паспяховасці студэнтаў неабходна больш актыўна прыцягваць студэнтаў малодшых курсаў да прасцейшых навуковых даследаванняў па заданнях кафедр, даручаць гэтую работу найбольш кваліфікаваным выкладчыкам.

У апошнія гады ва універсітэце многае зроблена ў пастаноўцы камуністычнага выхавання студэнцкай моладзі. Студэнты, прыняўшыя ўдзел у працоўным семестры, атрымалі высокую ацэнку за праяўленыя працоўныя намаганні. Значна павысілася грамадская актыўнасць, скараціліся выпадкі амаральных учынкаў. Але дасягнутыя поспехі не могуць нас заспакойваць. Пытанні выхавання студэнтаў не павінны сыходзіць з павесткі пасяджэнняў саветаў факультэтаў, кафедр і грамадскіх арганізацый.

Вялікія задачы стаяць перад камсамольскімі арганізацыямі, якім галоўную ўвагу неабходна сканцэнтраваць на палітычным выхаванні моладзі, фарміраванні камуністычнага светапогляду, на ўсебаковым развіцці асобы маладога чалавека. Трэба звярнуць асаблівую ўвагу на тую частку студэнцкай моладзі, якая парушае працоўную дысцыпліну, не беражэ народнае дабро, рашуча змагацца з п'янствам, хуліганствам, антыграмадскімі ўчынкамі.

Неабходна забяспечыць авангардную ролю камсамольцаў у вучобе, таму што вучоба студэнта ва універсітэце ёсць яго праца. Доўг кожнага студэнта-камсамольца — паспяхова выканаць абавязацельствы на дастойнай сустрэчы партыйнага з'езда і паспяхова закончыць 1970-71 навучальны год.

Звяртаюся да ўсіх выкладчыкаў, аспірантаў, студэнтаў і супрацоўнікаў з заклікам актыўна ўключыцца ў выкананне мерапрыемстваў па павышэнні культуры і эстэтыкі вытворчасці, паляпшэнні умоў працы, быту і адпачынку студэнтаў і выкладчыкаў. Шырока разгарнуць спаборніцтва за лепшы факультэт, лепшую кафедру, лепшую лабараторыю, за лепшую вытворчую групу адміністрацыйна-гаспадарчай часткі, за лепшую студэнцкую акадэмічную групу, за лепшы студэнцкі інтэрнат.

Трэба звярнуць самую сур'ёзную ўвагу на выкананне сацыялістычных абавязацельстваў, узятых калектывам універсітэта ў сувязі з XXIV з'ездам КПСС і 50-годдзем універсітэта. Дэканам факультэтаў, партыйным і камсамольскім арганізацыям шырока абмяркоўваць ход выканання сацыялістычных абавязацельстваў і намечаных мерапрыемстваў. Усяму прафесарска-выкладчыцкаму саставу, студэнтам прыняць самы актыўны ўдзел у вывучэнні і прапагандзе матэрыялаў XXIV з'езда КПСС.

Сустракаючы знамянальную дату — 50-годдзе універсітэта, неабходна імкнуцца да таго, каб увесь калектыў універсітэта—выкладчыкі і студэнты актыўна ўдзельнічалі ў прапагандысцкай рабоце, прысвечанай 50-годдзю універсітэта. Гэта, у першую чаргу, даклады выкладчыкаў і студэнтаў у гарадах і сельскіх населеных пунктах рэспублікі, у школах, выступленні ў друку, прысвечаныя агульным задачам і перспектывам развіцця універсітэта.

Вось так набываецца вельмі важнае для журналіста ўменне друкаваць на машынцы.

Заняткі са студэнтамі журфака вядзе выкладчык **Г. А. Хадасевіч.**

ЯКІМ БЫЦЬ АКТЫВІСТУ?

Актывісту далі даручэнне. Ці будзе яно выканана?

— Будзе, калі ўзяў, —скажуць многія.

Вось тут мне хочацца выказаць некаторыя меркаванні, хоць можа некалькі і суб'ектыўныя. Пачнем з таго, што на сходах выбралі камсамольскі актыў. Трапілі ў яго састаў розныя людзі.

Згодзен, што многія ведаюць свае абавязкі і адразу бяруцца за справу. Лягчэй таму, хто правучыўся ва універсітэце год-два. А што рабіць нам, першакурснікам? Многія ж з нас не ведаюць, з чаго пачынаць. Вось тут бы камітэту камсамола і падумаць аб вучобе, семінарах, гутарках.

Прайшоў першы семестр, але не заўважалася, каб хто-небудзь са старэйшых пацікавіўся справамі пачынаючых актывістаў. Многія групкамсоргі не ведаюць нават, як скласці план работы, аб чым весці размову на камсамольскім сходзе.

Прывяду адзін прыклад, каб мяне не абвінавацілі ў галаслоўнасці. Ёсць у нас на курсе камсорг Валерый Драздоў. Добры хлопец. Займаецца паспяхова. Але ніяк ён не можа наладзіць камсамольскую работу (ды ці адзін толькі ён).Звяртаўся Валерый да бюро курса. Дапамаглі ў чымсьці. Але камсорг адчувае, што гэтага вельмі мала. Хочацца большага, а дзе даведацца? Вось і апускаюцца тады ў нерашучасці рукі—зрабіць хочацца, а не ведае як.

Ніводнага разу камітэт камсамола не правяраў, як спраўляецца са сваёй работай бюро, камсоргі. Вельмі ж мала паслухаць справаздачу сакратара пярвічнай арганізацыі на пасяджэнні.

Я прыйшоў ва універсітэт з тэхнікума. Там камсамольская работа вялася па-іншаму. Кожны месяц камсоргі і актыў збіраліся на своеасаблівыя заняткі-семінары. Да работы прыцягваліся члены гаркома і нават абкома камсамола. Мноства спрэчных пытанняў вырашалася тут жа, на месцы. Гэта давала вынік — камсамольская работа ў групах была цікавай, энергічнай. Некалькі разоў там выступалі камуністы. Яны раілі, як лепш працаваць з моладдзю, дзяліліся сваім вопытам.

Няўжо ў нас на факультэце (можа, і ва універсітэце) нельга арганізаваць «Школу камсамольскага актывіста»? Па-мойму, ніхто б не адмовіўся яе наведваць.

Тады б, напэўна, у канцы года на справаздачных сходах, калі даецца ацэнка работы камітэта камсамола, можна было б гаварыць аб добрай адзнацы, а не задавальняцца пасрэднай.

Думаю, што над гэтым трэба сур'ёзна задумацца. Наладзіць камсамольскую работу, вучобу актывістаў — першачарговая, надзённая задача.

У. СКУЛЬБЕДАЎ,
студэнт факультэта журналістыкі.

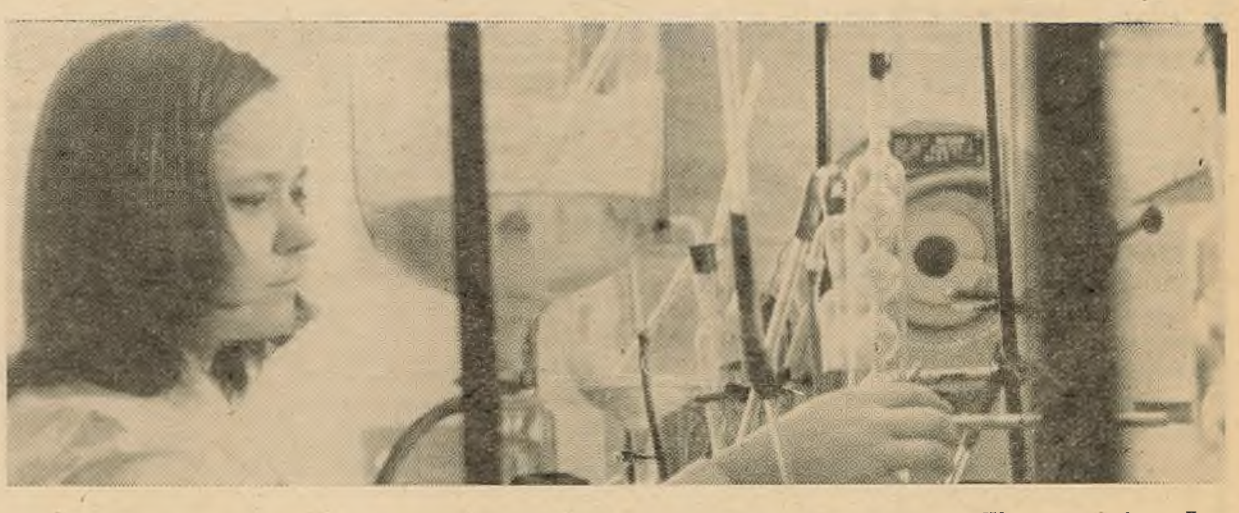

Лабараторныя заняткі па неарганічнаму сінтэзу. Праводзіць дослед студэнтка IV курса хімфака Людміла **Гацкая.**
Фота **Д. Чаховіча.**

ПАДПІСЧЫКІ ЗВЯРНУЛІСЯ Ў РЭДАКЦЫЮ

Нядаўна актыў рэдакцыі правёў рэйд праверкі распаўсюджання газеты «Беларускі універсітэт». Прымусілі зрабіць гэта неаднаразовыя скаргі падпісчыкаў, якія не атрымліваюць газет.

Члены рэйдавай брыгады пабывалі на кафедрах, у аўдыторыях, гутарылі з супрацоўнікамі, выкладчыкамі, студэнтамі. Выявілася, што на факультэты газета дастаўляецца, як правіла, своечасова, у дзень выхаду або на наступны дзень і складваецца ў камітэтах камсамола. Здавалася б, адтуль няцяжка хутка даставіць яе ў дэканат, аўдыторыі, на кафедры і ў кабінеты. Аднак гэтага не адбываецца.

Дадзім слова фактам. **ХІМІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ.** Камітэт камсамола: газету атрымліваюць рэгулярна. Кафедра неарганічнай хіміі: у гэтым годзе атрыман толькі адзін нумар. **БІЯЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ.** Камітэт камсамола: газету атрымліваюць своечасова. Кафедра фізіялогіі раслін: газету выпісалі, але не атрымліваюць. **МАТЭМАТЫЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ.** Дастаўка і распаўсюджанне газеты сярод студэнтаў арганізаваны нядрэнна. Выкладчыкам на кафедры газеты не дастаўляюцца і ў камітэт камсамола за імі з кафедр ніхто не прыходзіць. **ГІСТАРЫЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ.** Гутарым з Таняй Нікіценка, студэнткай першага курса.

— «Беларускі універсітэт» здабыць можна толькі ў кіёску.

Тое ж гавораць многія студэнты геафака, фізфака, юрфака.

— На жаль, — дадае лабарант кафедры навуковага камунізма Ала Уладзіміраўна Цітова, — на кафедры і ў кабінеты таксама не дастаўляецца газета. Чарговыя нумары яе даводзіцца шукаць дзесьці ці звяртацца ў рэдакцыю.

Так, у рэдакцыю звяртаюцца вельмі многія. Просяць той ці іншы нумар або падшыўку. Між тым, пытанне аб арганізацыі дастаўкі газеты слухалася яшчэ ў мінулым годзе на аб'яднаным пасяджэнні рэктарата і парткома. У прынятым рашэнні сказана недвухсэнсоўна: «Дэканатам, партыйным і камсамольскім бюро факультэтаў арганізаваць своечасовую дастаўку газеты. Для гэтага выдзеліць на кожным факультэце і ў інтэрнатах адказных за дастаўку газеты падпісчыкам у дзень яе выхаду».

Да ведама распаўсюджвальнікаў і падпісчыкаў даводзім, што газета «Беларускі універсітэт» выходзіць кожны чацвер і ў першай палавіне дня яе можна атрымаць у камітэце камса мола БДУ. Спадзяемся, што камсамольскі актыў, старасты курсаў паклапоцяцца аб тым, каб студэнты маглі своечасова прачытаць свежы нумар газеты. Супрацоўнікі кафедраў і кабінетаў, якім даручана дастаўка газеты, змогуць забіраць яе (улічыўшы колькасць падпісчыкаў) у бібліятэцы разам з агульнай поштай.

Варта было б у камітэтах камсамола факультэтаў весці падшыўку універсітэцкай шматтыражкі, каб студэнты маглі карыстацца ёю пры падрыхтоўцы лекцый і дакладаў аб універсітэце, выкарыстоўваць даведніцкі матэрыял.

РЭЙДАВАЯ БРЫГАДА.

Да 100-годдзя з дня нараджэння Лесі Украінкі

ЮБІЛЕЙНАЯ ХРОНІКА

☆ Тэма «Леся Украінка і Беларусь» даўно прыцягвае ўвагу студэнтаў філалагічнага факультэта нашага універсітэта. Пра сувязь украінскай паэтэсы з краем блакітных азёр і адвечных пушчаў чытаюцца даклады на семінары па ўкраінска-беларускіх літаратурных сувязях. Студэнтка аддзялення беларускай мовы і літаратуры В. Крывашэева абараніла дыпломную работу на гэтую тэму.

☆ Лесі Украінцы прысвячаецца вялікі літаратурны вечар на філалагічным факультэце. Адкрывае яго дацэнт С. А. Лысенка. «Слова пра Лесю Украінку» скажа дацэнт кафедры беларускай літаратуры К. Р. Хромчанка. Прысутныя заслухаюць паведамленне «Л. Украінка і зарубежная літаратура». На ўкраінскай, рускай і беларускай мовах прагучаць вершы паэтэсы ў выкананні студэнтаў філфака. Затым прысутныя пазнаёмяцца з новымі перакладамі твораў Л. Украінкі на беларускую мову, якія прачытае сам перакладчык — вядомы беларускі паэт Мікола Аўрамчык. Аспірантка Львоўскага дзяржаўнага універсітэта імя І. Франка Т. В. Кабржыцкая раскажа пра адзін з лепшых мастацкіх твораў славянскага свету — «Лясную песню». Гутарка будзе весціся на мове паэтэсы — па-украінску.

У заключэнне ўдзельнікі вечара яшчэ раз сустрэнуцца з героямі Лесі Украінкі — прагледзяць кінафільм «Лясная песня».

☆ Многія факультэцкія насценгазеты прысвячаюць юбілею свае матэрыялы. У прыватнасці, «Слова філолага» адводзіць расказу пра Лесю Украінку амаль палову свайго нумара.

Мінулым летам меў я прыемны і карысны для сябе занятак — перакладаў «Лясную песню» Лесі Украінкі на родную мову. Не нейкі разлік штурхаў мяне на гэта. Нават не жаданне апублікаваць пераклад: я ведаў, што «Лясная песня» ўжо прагучала па-беларуску. Судакрананне з бяздоннаю крыніцаю хараства, цнатлівасці і мудрасці народнай прыносіла нямала хвалюючых і радасных хвілін. І ўжо адно гэта кампенсавала з лішкам і выдаткі духоўнай энергіі, і немалыя затраты дарагога летняга часу. Цяпер жа, у дні юбілею слаўнай дачкі ўкраінскага народа, захацелася ўпершыню паказаць зробленае. Цешу сябе надзеяй, што непаўторны фальклорна-рамантычны свет драмы-феерыі выблісне, як у расінцы, і ў гэтым невялічкім урывачку твора—яго «Пралогу».

В. РАГОЙША,
дацэнт кафедры беларускай літаратуры.

СЛОВА—МАЯ АДЗІНАЯ ЗБРОЯ

25-га лютага спаўняецца 100 гадоў з дня нараджэння вялікай украінскай паэтэсы-рэвалюцыянеркі, нястомнага змагара за інтарэсы працоўных Лесі Украінкі. Дастойны прадаўжальнік слаўных традыцый Т. Шаўчэнкі, верны саратнік І. Франка і М. Кацюбінскага, Л. Украінка не толькі ўзняла украінскую літаратуру на новую вышыню, але і вывела яе на перадавыя пазіцыі рэвалюцыйнай барацьбы працоўных, зрабіла магутнай зброяй у руках пралетарыяту.

Леся Украінка (Ларыса Пятроўна Касач) нарадзілася ў Наваград-Валынску ў сям'і небагатага памешчыка, які служыў старшынёй з'езда міравых пасрэднікаў. Маці яе — украінская пісьменніца з роду Драгаманавых, якая выступала ў літаратуры пад псеўданімам Алена Пчылка. Дзяцінства будучай паэтэсы праходзіла ў в. Калодзежнае на валынскім Палессі, у гэтым чароўным краі, багатым і сваёй маляўнічай прыродай і народнымі песнямі, казкамі, паданнямі, легендамі, якія стануць для Лесі на ўсё жыццё невычарпальнай крыніцай творчага натхнення. Выхаванню ў дзяўчынкі гордага, незалежнага характару спрыяла і тое, што яна расла ў сям'і, дзе берaглі і шанавалі традыцыі свабодалюбства. Дзядзька маці, Якаў Драгаманаў, быў дзекабрыстам і доўгі час правёў на катарзе; за актыўны ўдзел у народніцкім руху былі сасланы ў Сібір дзве цёткі паэтэсы, бацькавы сёстры. Адной з іх і прысвяціла ў 1880 г. свой першы верш «Надзея» дзевяцігадовая дзяўчынка.

У пачатку 80-х гадоў сям'я Касачоў пераязджае ў Кіеў, каб дзеці маглі вучыцца. Тут у іх кватэры часта збіраліся літаратары, музыканты, дзеячы навукі, тэатра, якія вялі гарачыя спрэчкі аб лёсе украінскай культуры. Частымі гасцямі на гэтых вечарах «Плеяды» былі кампазітар М. В. Лысенка, вядомы пісьменнік М. П. Старыцкі, якія аказалі вялікі ўплыў на фарміраванне светапогляду маладой паэтэсы.

Вучыцца ў школе дзяўчынцы не давялося праз хваробу (туберкулёз касцей), якая напаткала яе ў дзяцінстве і ўжо не адступала да канца жыцця. Таму прыйшлося набываць веды самаадукацыяй, шмат чытаць, настойліва працаваць над сабой. У выніку гэтая хворая, нядужая дзяўчына, якая вымушана была пераносіць пакутлівыя аперацыі, часта надоўга быць прыкаванай да ложка, стала адным з адукаванейшых людзей свайго часу. Яна валодала многімі замежнымі мовамі, добра ведала сусветную гісторыю, культуру і літаратуру. У яе творчасці шырока выкарыстаны матывы і сюжэты з гісторыі розных эпох і народаў.

У друку Леся Украінка выступіла, калі ёй было толькі 14 гадоў. Першы зборнік яе вершаў «На крылах песень» выйшаў у 1893 г. і быў ацэнен тагачаснай крытыкай як надзвычайная з'ява ва украінскай літаратуры. Далейшая яе творчасць развівалася ў напрамку ўсё большага збліжэння з рабочым рухам і марксізмам. Аб гэтым сведчаць яе наступныя паэтычныя зборнікі «Думы і мары» (1899), «Водгукі» (1902), паэмы і драматычныя творы.

У 90-я гады Л. Украінка вывучае працы Маркса, Энгельса, Пляханава, а затым становіцца актыўным прапагандыстам марксісцкіх ідэй на Украіне. Яна звязваецца з кіеўскімі сацыял-дэмакратамі, па іх даручэнню перакладае на украінскую мову творы класікаў марксізма, супрацоўнічае ў пецярбургскім часопісе «Жизнь», дзе друкаваліся артыкулы У. І. Леніна, творы А. М. Горкага.

Вялікі ўплыў на рост палітычнага светапогляду паэтэсы аказала яе дружба з С. К. Мяржынскім, членам мінскай сацыял-дэмакратычнай арганізацыі. Высокаадукаваны чалавек, які глыбока разумеў і любіў літаратуру, сам пісаў, перакладаў на беларускую мову марксісцкую літаратуру, ён быў адданы справе служэння народу і скіроўваў увагу паэтэсы да рэвалюцыйна-вызваленчага руху. Л. Украінка ў 1900 г. тройчы прыязджала да Мяржынскага ў Мінск, а ў пачатку 1901 г. правяла каля свайго цяжка хворага сябра больш двух месяцаў, да канца яго жыцця.

Дружба з С. К. Мяржынскім паклала выразны адбітак на ўсю творчасць паэтэсы канца 90-х—пачатку 900-х гадоў, у прыватнасці на зборнік «Водгукі» і драматычную паэму «Утрапёная», напісаную ў студзені 1901 г. у Мінску. Мяржынскаму прысвечаны такія вершы, як «Парвалася пачатая размова», «Усходняя мелодыя», «Імправізацыя», «Урыўкі з пісьма», «Абняць цябе, нібы́та плюшч, жадаю», «Я бачыла, як ты хіліўся долу», або напісаныя пасля яго смерці: «Гавораць вусны: «Ён навек загінуў», «Не хацеў мяне ўзяць ты», «Як можна болей кветак, кветак болей» і іншыя.

Радасна вітала Леся Украінка рэвалюцыю 1905 г. як светлую мару працоўнага народа аб свабодзе і шчасці («Мара, не здрадзь»). Яна жыла ў гэты час у Тыфлісе, затым у Пецярбурзе, бачыла ўзброеныя выступленні рабочых, пралітую кроў. У адным з пісьмаў той пары яна пісала: «Між іншым, у паэзіі я дасягнула нечаканай гармоніі паміж настроем маёй музы і грамадскім настроем (гэта далёка не заўсёды бывала!). Мне неяк нават не трэба напамінаць гэтай свавольнай багіні пра яе «грамадскі абавязак» — так захапіла яе суровая барвовасць чырвоных сцягоў і говар шумлівага натоўпу». У гэты час і быў напісан цыкл вершаў «Песні пра волю», у якіх на ўвесь голас загучалі матывы рэвалюцыйных песень-гімнаў, драматычная паэма «У катакомбах», фантастычная драма «Асенняя казка», дзе выведзены вобразы змагароў, рабочых, будаўнікоў новага грамадства.

Вернай сваім ідэалам засталася паэтэса і ў гады рэакцыі. Яна рашуча выступала супраць тых, хто паддаўся нявер'ю, здрадзіў справе барацьбы. Гнеўна бічуе яна гэтых рэнегатаў рэвалюцыі ў сваіх сатырычных вершах, якія пераклікаліся з творамі І. Франка і М. Кацюбінскага. У гэты перыяд пісаліся лепшыя яе драматычныя творы «Касандра» (1907), «Руфін і Прысціла» (1908), «У пушчы» (1909), «Каменны ўладар» (1912) і іншыя, у якіх пастаўлены і вырашаны важнейшыя праблемы грамадска-палітычнага жыцця перыяду рэакцыі і новага рэвалюцыйнага ўздыму. Тады ж была створана і славутая «Лясная песня» (1911), сатканая з народных мелодый драма-казка, натхнёны гімн прыродзе, чалавечаму хараству, высокім пачуццям, над якімі не ўладны свет уласніцтва і цемры.

Леся Украінка не дажыла да перамогі Кастрычніка. 1 жніўня 1913 г. у грузінскім гарадку Сурамі перастала біцца яе палымянае сэрца. Але яна так многа зрабіла для набліжэння гэтай перамогі, шырока паказаўшы ў сваіх творах магутны рух народных мас на чале з рабочым класам да вызвалення і свабоды. «Сябрам рабочых» назвала украінскую паэтэсу ў некралогу бальшавіцкая «Рабочая праўда», аддаючы даніну павагі і ўдзячнасці той, хто сваё палымянае слова паставіла на службу вялікай справе рэвалюцыйнай барацьбы.

К. ХРОМЧАНКА,
дацэнт.

ЛЯСНАЯ ПЕСНЯ

Стары, густы, адвечны лес на Валыні. Сярод лесу прасторная паляна з плакучай бярозаю і з вялікім старым дубам. Паляна з краю пераходзіць у куп'ё і чарот, а ў адным месцы ў ярка-зялёную дрыгву — гэта берагі ляснога возера, што ўтварылася з лясной крыніцы. Крыніца тая выбягае з ляснога гушчару, упадае ў возера, потым, з другога боку возера, зноў выплывае і губляецца ў хмызняку. Само возера — ціхае, пакрытае раскаю і латацню, але з чыстаю кругловінаю пасярэдзіне. Мясціна ўся дзікая, таемная, але не панурая — поўная пяшчотлівай задуменнай палескай прыгажосці.

Прадвесне. Па ўзлессі і на паляне зелянее першая трава і цвітуць пралескі ды сонтрава. Дрэвы яшчэ без лістоты, але пупышкі вось-вось раскрыюцца. На возеры туман то ляжыць пелянюю, то хвалюецца ад ветру, то разрываецца, адкрываючы бледна-блакітную ваду. У лесе нешта загаманіла, крыніца зашумела, зазвінела, і разам з яе водамі з лесу выбег «Той, што грэблі рве» — маладыя, бялявы, сінявокі...

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»
З гор у лагчыну
імчуся без спачыну!
Масты ўсе змываю,
зрываю, разбіваю,
што колісь хто запрудзіў,
што загацілі людзі, —
вясновая вада
як воля малада!
(Каламуціць ваду яшчэ больш, нырае і выплывае, нібы шукаючы нечага ў вадзе).

ПАЦЯРЧАТЫ
(Двое маленькіх, бледных дзетак у белых кашульках з'яўляюцца сярод лотаці).

ПЕРШАЕ
Чаго ты тута блудзіш?

ДРУГОЕ
Нашто ад сну нас будзіш?

ПЕРШАЕ
Маці спаці нас паклала
і пасцельку нам паслала:
на карэннях, на каменнях—
сеннічок з лістоў асенніх,
цёплай цінай паўкрывала
і ціхенька заспявала:
«Люлі-люлі-люлякі,
засніце, немаўляткі!»

ПЕРШАЕ
Чаго ты тут блукаеш?

ДРУГОЕ
Каго ж ты тут шукаеш?

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»
Тую Русалку,
што пакахаў я змалку,
бо вадзяной царэўне
няма раўні, я ўпэўнен!
Аббегаў наўкола,
горы, яры, долы, —
ды не сустрэў каханку
мілей за азяранку.
Ваду ўсю скалачу,
Красуню ж залучу!
(Заўзята калоціць ваду)

ПАЦЯРЧАТЫ
Авойя! Не жартуй!
Хацінкі не руйнуй—
маленькае пячоры,
збудаванай на горы.
Бядовыя у нас хаткі,
бо мы не маем таткі...
(Чапляюцца яму за рукі, просяць).
Мы спусцімся на дно,
у цемень і багно,
на дне ляжыць рыбалка,
над ім сядзіць Русалка...

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»
Дык хай яго кідае!
Хай да мяне ўсплывае!
(Пацярчаты ныраюць у возера).
Выплывi ж, мілая!
(Русалка выплывае і звабліва ўсміхаецца, на ёй два вянкі — адзін большы, зялёны, другі маленькі, як карона, жамчужны, з-пад яго выглядае вуаль).

РУСАЛКА
Ой, гэта вы, паночаньку?!

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»
(Грозна).
Што ты рабіла?

РУСАЛКА
(Кідаецца быццам бы да яго, але праплывае міма).
Я выплакала вочанькі
усё праз цябе, харошанькі!
Ды слёзы недарэмна я
у вядро збірала срэбнае:
палічана, запомнена —
вядзерца ў край напоўнена.
(Усплясквае рукамі, расхінае абдымкі, зноў кідаецца да яго і зноў мінае).
Кінь ты ў вядро чырвонца,
дык не дастане донца!
(Смяецца гучна).

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»
(З'едліва).
Няўжо і вы, з балота,
так ласыя на злота?
(Русалка набліжаецца да яго. Ён крута адварочваецца, вірам закруціўшы ваду).
Найлепей для Русалкі
сядзець каля рыбалкі,
ахоўваць небарака
ад сома і ад рака,
каб не адгрызлі чуба.
Вось гэта табе люба!

РУСАЛКА
(Падплывае блізенька, хапае за рукі, зазірае ў вочы).
Ты глянь, — у гнеў удаўся!
(Лукава).
А я што знаю, любчык,
прытвора-душагубчык!
(Ціха смяецца, ён бянтэжыцца).
Дзе ты бадзяўся?
Змяняў мяне, паночку,
на мельнікаву дочку!
Узімку доўгі ночы,
а ў дзеўкі зоры-вочы, —
нядарма ўсе паняты
прыносяць ёй дукаты!
(Сварыцца пальцам на яго і смяецца).
Ты думаеш, не бачу,
цябе наскрозь, лайдача?!
Але табе прабачу,
бо я ж цябе люблю!
(З жартоўным пафасам).
Ажно на цэлы міг табе я
вернай буду,
на момант—ласкавай, мінуту
— не забуду,
а здраду пататплю!
Вада ж усё прымае,
слядоў не пакідае,
як і любоў твая
альбо журба мая!

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»
(Парывіста працягвае да яе рукі).
Ну, мір-мірам!
Давай плыць па-над вірам!

РУСАЛКА
(Бярэцца з ім за рукі і хутка кружыцца).
На віру-вірочку,
на жоўтым пясочку
у жамчужным вяночку
закружу ў таночку!
Ух! Ух!
(Вухкаюць, пырскаюць, плешчуцца. Вада б'ецца ў берагі, ажно асака шуміць, і птушкі гуртам зрываюцца з чаротаў).

ВАДЗЯНІК
(Вынырае пасярод возера. Ён стары, сівы дзед. Доўгія валасы і доўгая белая барада звісаюць разам з багавіннем аж да пояса. Адзенне на ім колеру ілу, на галаве карона з ракушак. Голас глухі, але моцны).
Хто нашы воды ціхія
хвалюе?
(Русалка з напарнікам спыняюцца і кідаюцца ў розныя бакі).
Саромся, дочка! Вадзяной
царэўне
з чужынцам вытанцоўваць?!.
Як не брыдка!

РУСАЛКА
Ён, тата, не чужы. Ты не
пазнаў
«Таго, што грэблі рве»?

ВАДЗЯНІК
Пазнаў напэўна!
мой шчыры прыяцель —
асенні дождждык,
прыйшлося б згінуць з
параю!

(Працяг на 4-й стар.).

ПАДАРОЖЖА Ў ЛІТАРАТУРУ

Паважаная рэдакцыя! Мы, жыхары інтэрната № 1 БДУ, просім вас надрукаваць нашу заметку аб сустрэчы з навуковым супрацоўнікам літаратурнага музея Якуба Коласа Іванам Сцяпанавічам Курбекам. Можа пасля нашай заметкі пачнуць запрашаць такіх людзей і ў іншыя інтэрнаты. Падобныя сустрэчы вельмі карысныя. Пасля выступлення мы зусім другімі вачыма будзем глядзець на беларускую літаратуру і яе зачынальнікаў.

Да пачатку было яшчэ больш гадзіны, але ленінскі пакой ужо гудзеў студэнцкімі галасамі. Усе крэслы былі заняты дзяўчатамі, а хлопцы прыладжваліся дзе хто мог. І вось чаканне мінула. У залу зайшоў сярэдніх гадоў мужчына. Ён пачаў расказ пра жыццё і творчасць песняра Беларусі Якуба Коласа, і мы ўсе з захапленнем адправіліся ў літаратурнае падарожжа.

Увесь вечар гучалі беларускія вершы, гумарэскі. Многа гаварылася аб стане сучаснай беларускай літаратуры. Мы не толькі з прыемнасцю правялі час, але і набылі веды, так неабходныя для кожнага чалавека, які цікавіцца, акрамя сваёй спецыяльнасці, і літаратурай.

Пасля гутаркі Іван Сцяпанавіч Курбека шчыра запрасіў студэнтаў наведаць памятны куток Беларусі — музей Якуба Коласа.

Задаволеныя і ўдзячныя, пакідалі слухачы ў гэты вечар сваю прывычную аўдыторыю.

І. ЮРКІН,
А. САНЬКО,
У. ЦЕРАШЧУК,
А. МІХАЙЛОЎСКІ,
студэнты.

РАСКАЗВАЮЦЬ ВЕТЭРАНЫ ПРЭСЫ

23 лютага па традыцыі на сустрэчу са студэнтамі журфака прыйшлі былыя карэспандэнты ваенных газет. У шчырай, задушэўнай гутарцы ветэраны дзяліліся вопытам, успаміналі памятныя падзеі з асабістага жыцця.

Былы спецкор газеты Заходняга фронту і часопіса «Франтавы гумар» Л. Л. Шапіра прынёс з сабою, як баявыя рэліквіі, пажоўклыя ад часу нумары газет і часопісаў перыяду Вялікай Айчыннай вайны. З хваляваннем разглядае гэтыя нумары моладзь. У тыя гады гэта была таксама зброя, не менш дзейсная, чым кулямёты і гарматы. І яна дапамагала біць ворага, гнаць яго з нашай зямлі.

Былы рэдактар падпольнай слуцкай раённай газеты «Народны мсціўца» маёр запасу дацэнт М. Е. Дастанка расказвае, якой цяжкай і ў той жа час неабходнай была работа газетчыка ў гады вайны.

Слаўныя традыцыі савецкай ваеннай прэсы працягваюцца. Аб гэтым расказалі студэнтам карэспандэнты газеты ЧБВА «Во славу Родины» падпалкоўнік В. А. Палтавец і маёр І. К. Чугуеў.

Вялікія і ганаровыя задачы савецкай прэсы. І яшчэ больш адчулі гэта будучыя супрацоўнікі газет, радыё і тэлебачання пасля сустрэчы з ваеннымі карэспандэнтамі. Ім ёсць з каго браць прыклад.

Ф. ШУМІВА.

ЛЯСНАЯ ПЕСНЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.).

Не родны ён, хоць
вадзянога роду.
Здрадліўца і зламысніка я
знаю.
Вясною ён бушуе, грае, рве,
зрывае з возера вянок
шыкоўны,
што цэлы год выпешчваюць
русалкі,
знянацку птаха мудрага
пужае,
вярбе-удоўцы корань
падмывае
і бедным сірацінкам-
пацярчатам
вадою залівае качанцы,
мне берагі раўнюткія псуе
і старасці маёй не паважае.
А ўлетку дзе ж ён? Дзе
тады гайсае,
калі няўмольна сонца п'е
ваду
з майго каўша, як
ненасытны смок,
калі ад смагі курчыцца
чарот,
які на беразе сухім
застаўся,
калі лілеі перад смерцю
хіляць
да цёплае вады свае
галоўкі?
Дзе ён тады?

(Пры гэтых словах «Той, што грэблі рве» цішком ківае русалцы, вабіць яе ўцякаць з ім па лясной крыніцы).

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»

(З прыхаванай насмешкай).

Тады я, дзед, у моры, я у
моры.
Мяне на помач кліча
Акіян,
бо чашу і яго парожніць
сонца.
А цар марскі пакліча —
трэба слухаць,
на тое ж служба — сам
ты добра знаеш.

ВАДЗЯНІК

Ага, тады ты ў моры...
А вось мне
калі б не памагаў мой
сябар даўні,

(«Той, што грэблі рве» непрыкметна хаваецца ў ваду).

РУСАЛКА

Татулька!
Не можа пара згінуць, бо з
той пары
зноў зробіцца вада.

ВАДЗЯНІК

А ты маўчы! Даволі тут
плявузгаць!

РУСАЛКА

Чакайце, тата! Тут яго
няма ўжо.
Я расчашу паблытаны
хмызняк.

(Вымае з-за пояса грэбень з ракавіны, расчэсвае прыбярэжныя кусты).

ВАДЗЯНІК

Ну, расчашы, я сам люблю
парадак.
Чашы, чашы, я ж пачакаю
тут,
пакуль работу скончыш. Ды
папраў
ты лотаць, пасцялі яе
раўнютка,
кілім жа з раскі пасшывай
уважна,
што прайдзісвет парваў
той.

РУСАЛКА

Добра, тата.

(Вадзянік зручна кладзецца на чарот, сочыць за працай русалкі; вочы яго заплюшчваюцца).

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»

(Вынырнуў і ціха да русалкі).

Схавайся за вярбою!

(Русалка хаваецца, паглядаючы на Вадзяніка).

Мы паплывем з табою
пад млынавыя рыны
па плытких быстрыны,
зламаем грэблю роўну,
утопім мельнікоўну!

(Хапае русалку за руку і хутка імчыцца з ёю праз возера. Непадалёк ад другога берага русалка спыняецца і ўскрыквае).

РУСАЛКА

Ой, зачапілася за корч
нагою!

(Вадзянік прачынаецца, кідаецца напярэймы і перахоплівае русалку).

ВАДЗЯНІК

Ты гэта зноў?! Ах, баламут
пракляты,
яшчэ пазнаеш, як русалак
зводзіць!
Паскарджуся я маці тваёй,
Горнай
Мяцеліцы, нябось свайго
дажджэшся!

«ТОЙ, ШТО ГРЭБЛІ РВЕ»

(Рагоча).

Пакуль там тое будзе —
пагуляю!
Бывай, Русалка, напаўняй
вядзерцы!

(Кідаецца ў лясную крыніцу і знікае).

ВАДЗЯНІК

(Да русалкі).

Ідзі на дно! І каб ты мне
не смела
тры ночы месячныя
усплываць!

РУСАЛКА

(Супрацiўляючыся).

З якога гэта часу раптам
сталі
нявольніцамі ў возеры
русалкі?
Як і вада, я вольная!!

ВАДЗЯНІК

У мяне
Вада павінна ведаць
берагі.
Ідзі на дно!

РУСАЛКА

Я не хачу!

ВАДЗЯНІК

Не хочаш?
Аддай сюды вянок
жамчужны!

РУСАЛКА

Не!
Яго мне падарыў марскі
царэвіч.

ВАДЗЯНІК

Табе вянок насіць не
давядзецца,
бо возьме хутка за
непаслушэнства
«Той, што ў скале сядзіць».

РУСАЛКА

(З жахам).

Не, любы тата,
я буду слухацца!

ВАДЗЯНІК

То йдзі на дно.

РУСАЛКА

(Павольна апускаецца ў ваду).

Іду, іду... А ці гуляць мне
можна
з тым рыбаком?

ВАДЗЯНІК

Гуляй, калі так хочаш.

(Русалка спускаецца ў ваду па плечы і тужліва глядзіць уверх на бацьку).

Я ж пра цябе, дачка, адно
і дбаю.

Георгій БЯГУН

АДГРЫМЕЛІ ГАРМАТЫ ДАЎНО

Адгрымела грамніца вайны,
Толькі раны дымяцца пажарамі
Ды начамі трывожныя сны
Навісаюць свінцовымі хмарамі.
І чуваць, быццам стогне зямля,
Гул плыве над палямі
жытнёвымі —
Гэта вечная клятва мая
Мчыць па свеце Хатынскімі
бомбамі.
Гэта боль і нянавісць звініць,
У прасторах людскою жалобаю.
Памяць сэрца ў агні не гарыць
І не тае ільдзінай вясноваю.
Адгрымелі гарматы даўно,
Толькі раны пульсуюць, не
гояцца.
Людзі, мір беражыце, каб зноў
Не званілі званы у ваколіцах!

ВЕРНАСЦЬ

Малы Трасцянец,
ты — вялікае гора:
Крыві чалавечай —
разлітае мора,
Пакут чалавечых —
ні меры, ні краю...
Спыніліся сэрцы,
а вернасць — жывая.
Вернасць не спаліш,
зямлёй не прысыплеш,
Яе не задушыш,
свінцом не прашыеш,
Яна не баіцца
ні часу, ні тлену.
Вернасць хістае
турэмныя сцены,
Кліча ў атаку,
руйнуе цвярдыні.
Салдацкая вернасць —
нашчадкам святыня.
Яна, нібы песня,
рвецца на волю.
Вернасць заўсёды
гатова да бою.

ЖЫВЕ ТРАДЫЦЫЯ!

Мінулагоднi вечар адпачынку выкладчыкаў і супрацоўнікаў універсітэта быў для многіх прыемнай нечаканасцю. Аказваецца, што разнастайнымі талентамі валодаюць не толькі студэнты, але і людзі старэйшага ўзросту, іх настаўнікі. І гэтае «адкрыццё» падарыла ўдзельнікам вечара многа шчырай радасці.

І сёлета ў актавай зале галоўнага корпуса сабраліся не на сход, не на пасяджэнне, а каб разам адпачыць, і пажылыя прафесары, дацэнты, і маладыя супрацоўнікі кафедр і лабараторый.

Тыя, што наводзілі страх на непадрыхтаваных студэнтаў у ролі экзаменатараў, выдатна выглядалі на сцэне ў ролі артыстаў. Дружна апладзіравала зала лірычным вершам доктара філалагічных навук А. А. Лойкі. Не адпусцілі са сцэны дацэнта філфака Н. С. Гілевіча, пакуль ён не прачытаў сваю гумарэску «Як я стаў балельшчыкам».

Поспех выпаў і на долю танцораў, і на долю спевакоў М. Гарбара, В. Кавалёва, Я. Сафронава, А. Злобіча. Цудоўна прагучалі ў выкананні жаночага вакальнага ансамбля «Гусі-лебедзі» з кінафільма «Жанчыны», «Не шукай ты мяне» і руская народная песня «В темном лесе».

Упрыгожылі праграму турысцкія песні, выкананыя групай выкладчыкаў і супрацоўнікаў пад кіраўніцтвам дацэнта матфака А. С. Фядэнкі. Кранула сэрцы «Скрыпка» Г. Бураўкіна, якую па-майстэрску прачытала дацэнт кафедры беларускай літаратуры М. Я. Яфімава. Спадабаліся гледачам спартыўныя і гумарыстычныя нумары выкладчыка кафедры фізвыхавання і спорту М. Ц. Бязручанкі.

Пасля канцэрта адны адправіліся па танцавальны, іншыя засталіся паглядзець кінафільм.

Традыцыя працягваецца...

НА ЗДЫМКУ: вершы чытаюць Н. С. ГІЛЕВІЧ (злева) і А. А. ЛОЙКА; выступае жаночы вакальны ансамбль.

Фота Д. ПРЭСА.

ВЫЙШЛІ Ў ФІНАЛ

З 12 па 18 лютага ў Наваполацку праводзілася зanальнае першынство Белсавета СДСТ «Буравеснік» па хакею, у якім прыняла ўдзел наша каманда. Ва ўпартай барацьбе нашы рабяты перамаглі каманды БПІ (5:1), Віцебскага тэхналагічнага інстытута (4:1), унічыю сыгралі з камандамі РТІ і Наваполацкага тэхналагічнага інстытута. У выніку універсітэцкія хакеісты выйшлі ў фінал, які пачаўся ў Мінску 23 лютага. Акрамя нашай каманды, у фінале прымаюць удзел дзве каманды класа «Б» (ІФК і Гомельскага універсітэта), каманды БТІ і Наваполацкага тэхналагічнага інстытута.

В. ЛІШТВАН.

Рэдактар
А. А. НІКОЛЕНКА.

Наш адрас: г. Мінск, Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус, п. 106. Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Тэлефон — 22-07-19. Тыраж 2.000 экз. Зак. 266. АТ 08592